

Ljudje, ki to več niso

(razpravljalni esej)

Ni lahko biti človek, nikoli ni bilo, nikoli ne bo in tudi danes ni. Tega so se zavedali nekoč in moramo se tudi danes. Na to je v svojih pesmih opominjal tudi Karel Destovnik – Kajuh v času druge svetovne vojne. Boril se je za domovino, pisal pesmi in umrl, za kar je živel. Nikoli pa ni in tudi mi ne bi smeli pozabiti na vrednote, kot so ljubezen, spoštovanje, prijateljstvo, pogum in dobrota ali kot je sporočilo njegove pesmi Bosa pojdiva, dekle, obsorej: ko je narod ogrožen, je treba tudi najgloblja čustva, kot je ljubezen, podrediti boju za osvoboditev.

Kajuh je bil za svoj čas priljubljen pri partizanih in vseh, ki so se borili oziroma sodelovali pri boju proti okupatorju. V tistih časih ni bilo enostavno biti človek, še najmanj pa živeti življenje miru, svobode, sreče. Vojne so nekdanje bile in tudi danes so. Ljudje verjetno nikoli ne bomo prišli do točke, ko nikjer po svetu ne bi nosili pušk, metali bomb in prestrašeni ljudje ne bi bežali v zavetje takoj po tem, ko so izgubili dom.

Priznam, da ko so novinarji pred leti govorili o vojnah, nisem bila prestrašena. Bila sem še majhna, mali otrok, kdo bi mi zameril. Svet je bil še vesel, poln barv, poln »belih cvetov češnjevih vej«. Zdaj hodim v 9. razred, učili smo se o prvi in drugi svetovni vojni in danes mi ni več tako vseeno.

Ko končno misliš, da prihajajo lepši časi, te tako rečeno zbudi novica, da je Rusija napadla Ukrajino. Nisem pričakovala tega, postalo me je strah, da se bo zgodba izpred približno 80 let ponovila. Čeprav je to tam nekje na meji z Azijo, ni tako daleč, kot se sprva zdi. Vedno je prisoten nek strah, da bi se vojna začela širiti in prišla tudi k nam. Tista zloglasna, ki je zajela vse in vsakogar, ki so ji rekli svetovna.

V drugi svetovni vojni je na oblast prišel Hitler in v prepričanju, da so vse ostale rase manj vredne kot arijska, ubijal brez kančka sočutja. Bila je vojna in veliko žrtev, vendar se težko zavedamo, da so trpeli vsi: otroci, žene in vojaki. Ne le da so izgubili ljubljene, živeli so v strahu in prepričanju, da vojne nikoli ne bo konec, da bodo umrli in pač ne bo nikogar, ki bi se spominjal na čas, ko so še živeli, pa čeprav v strahu.

Z upanjem, da se to ne bo zgodilo, tukaj in zdaj pišem besede, ob katerih bo marsikdo zavil z očmi in rekel, da je to že zljajnano, pa vseeno: smo Slovenci z velikim S-jem, smo narod, ki si prizadeva svobodno živeti, se izražati, imamo svojo himno, svoj grb, zastavo, imamo svojo državo. Hočemo, nočemo bo enkrat, pa tudi če čez sto let, prišel trenutek, ko bomo morali spet braniti svoj narod, grb in zastavo, si izboriti svojo svobodo. In kot narod bi morali stopiti skupaj že zdaj, takrat bo prepozno. Res je, da na mladih svet stoji, vendar se bomo tega zavedali šele, ko starejših več ne bo. Ne bo nikogar, ki bi nam to povedal, nas o tem učil, pokazal, da to, da si svoboden, ni samoumevno in da se za besedami iz pesmi Materi padlega partizana »lepo je, veš, mama, lepo je živeti, toda za kar sem umrl, bi hotel še enkrat umreti« skriva veliko poguma in predanosti.

Ko pomislim, je prav vznemirjajoče, kaj je takrat ljudi vodilo do prepričanja, da so ostali ljudje, ljudje s čustvi, nič manj vredni kljub nenehnim grožnjam in strahu vojne. Je bilo danes drugače? Prišla je epidemija, zaprtje države, dan, ko so se odnosi med ljudmi izgubili in se je vsa resničnost prenesla na socialna omrežja. V zadnjih dveh letih ljudje več ne znamo biti to. Že pred zaprtjem je bil marsikdo v duševni stiski, nato pa se je vse to le še poglobilo. Vreme zunaj

je bilo zimsko in smo pač bili online. Izgubili smo občutek za sočloveka in postali nesramni. Številni so doživljali nasilje v družini ter ljubezen in prijateljstvo iskali na instagramu, kjer so našli le večje neresnično priznanje samemu sebi, da jih nihče ne mara in so ničvredni. Število samomorov se je povečalo in to prav zaradi nas ljudi, ki se ne moremo ugrizniti v jezik in biti to, za kar smo ustvarjeni, biti ljudje. Kdo bi si mislil, da se bo ponovila Kajuhova Slutnja »da bomo z barbarskimi klici hiteli preko zemlje, da bomo pobijali vse, razrušili vse... Uživali bomo ob krvi nedolžnih teles.« In včasih je prav zanimivo pomisliti, zakaj smo mi danes takšni, zakaj so bili nekoč nacisti tako sovražni do nekaterih ras. Skleпам, da se je tako razmišljanje od njih na nas preneslo od vzornikov, zato moramo mi mladi biti pozitiven vzgled generacijam, ki prihajajo za nami in se po nas zgledujejo. Nekega dne bomo tudi mi verjetno starši in se bodo naši lastni otroci zgledovali po nas.

Je mogoče da so ljudje v drugi svetovni vojni na vso dogajanje gledali bolj optimistično, bolj pogumno, ne tako mrko, kot mi danes gledamo na epidemijo, na vojne. Otrokom pred približno sto leti je bilo slabše kot nam danes, pa so vseeno cenili življenje, ki so ga živeli, čeprav ne tako, kot bi si ga zaslužili. Res je, da nam je tudi danes marsikaj odvzeto, vendar ne smemo izgubiti vere v življenje, vselej je še vso življenje pred nami. Predvsem pa ne smemo nikoli pozabiti, da je za svobodo potreben pogum. Poleg »pretemnih grobov in trpeče zemlje« moramo znati videti tudi »razsanjane češnjeve veje«, kot je z nasprotji pokazal Kajuh. Predvsem pa ne smemo prenehati biti ljudje.